

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๗๓

เรื่อง วันล้างมือโลก
เรียบเรียง นายยุทธพงศ์ ปิ่นอนงค์ นิตกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ สำนักวิชาการ
ออกอากาศ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

การรักษาความสะอาดของร่างกายโดยเฉพาะมือ นั้น ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการดูแลสุขภาพของร่างกายเรา ด้วยเหตุดังกล่าวสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ ๑๕ ตุลาคมของทุกปี เป็น วันล้างมือโลก (Global Handwashing Day) ขึ้น โดยมีการจัดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ณ เมืองสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน เพื่อเป็นการเตือนให้ทุกคนให้ความสำคัญของการล้างมือด้วยสบู่ เพื่อเป็นการป้องกันเชื้อโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่เสียค่าใช้จ่ายมากเกินไป ถือว่าเป็นการสร้างวัฒนธรรมให้เกิดขึ้น โดยอาศัยการล้างมือด้วยสบู่เพื่อประโยชน์สุขอนามัยให้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่

จากการศึกษาขององค์การยูนิเซฟพบว่า การล้างมือด้วยสบู่ นั้นสามารถลดโอกาสการติดเชื้อโรคท้องร่วงต่าง ๆ ได้เกือบร้อยละ ๕๐ และจากโรคปอดบวมได้ประมาณร้อยละ ๒๕ ปัญหาพบที่เด็กอายุต่ำกว่า ๕ ขวบในประเทศกำลังพัฒนา เสียชีวิตจากโรคท้องร่วงเกือบ ๒ ล้านคนในแต่ละปี จากโรคปอดบวมอีกราว ๒ ล้านคน ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ องค์การยูนิเซฟจึงได้ส่งเสริมให้กลุ่มเด็กนักเรียนในหลายประเทศ ได้สร้างจิตสำนึกให้เป็นนิสัยของการล้างมือด้วยสบู่ โดยการล้างมือด้วยสบู่อย่างถูกวิธีต้องกระทำอย่างน้อย ๒๐ วินาที การล้างมือด้วยสบู่จำเป็นต้องกระทำช่วงหลังกิจกรรมสำคัญ เช่น ภายหลังจากการเข้าห้องน้ำ ภายหลังจากการล้างทำความสะอาดเด็กเล็ก ทารก ตลอดจนก่อนใช้มือหยิบจับอาหารเข้าปาก นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติท่านหนึ่ง ชื่อ นาย Anand Grover ได้ให้ความเห็นในเรื่องการล้างมือด้วยสบู่ว่า เด็กเล็ก ๆ ทั่วไปต่างตกอยู่ในความเสี่ยงของการก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ การล้างมือด้วยสบู่สามารถป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค H1N1 (ไข้หวัดใหญ่ ชนิด เอช ๑ เอ็น ๑) เป็นเชื้อไวรัสก่อให้เกิดโรคไข้หวัดใหญ่ได้ โดยทำการรณรงค์ให้เด็กนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนนั้นนำความรู้ดังกล่าวที่ได้จากโรงเรียน ไปบอกกับผู้ปกครองและบุคคลอื่น ๆ ในหมู่บ้านได้ เป็นลักษณะของการบอกต่อ ๆ กันไป ย่อมเป็นผลดีในการเผยแพร่ความรู้เรื่องการล้างมือด้วยสบู่ เพื่อให้เกิดประโยชน์และการสร้างแรงจูงใจในการรักษาสุขภาพอนามัยของทุก ๆ คนได้ในทางอ้อม

นอกจากหน่วยงานระหว่างประเทศที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดวันสำคัญดังกล่าวแล้ว หน่วยงานเอกชน (non-governmental organization: NGO) ที่มีส่วนสำคัญคือ The Global Soap Project โดยผู้ก่อตั้งองค์กรดังกล่าวคือ นาย Derreck Kayongo เป็นชาวยูกันดา โดยองค์กรดังกล่าวได้นำสบู่ที่เหลือใช้จากโรงแรมต่าง ๆ ที่ได้รับการบริจาคในเมืองแอดแลนตา มลรัฐจอร์เจีย โดยนำสบู่เก่าผ่านกระบวนการสุขอนามัยเพื่อให้เป็นสบู่ใหม่ โดยมีการจัดส่งไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมให้เกิดการล้างมือด้วยสบู่ให้กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกทั้งในทวีปแอฟริกา ทวีปอเมริกาใต้ และบางประเทศในเอเชียกลาง

สำหรับประเทศไทย สำนักระบาดวิทยารายงานว่า ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผู้ป่วยด้วยโรคท้องร่วง รวมแล้วกว่า ๖๘๗,๐๘๑ ราย คิดเป็นอัตราป่วย ๑,๐๕๐.๑๕ ต่อแสนประชากร และเสียชีวิต ๐ ราย สาเหตุสำคัญของการล้มป่วย เกิดจากพฤติกรรมด้านสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะประชากรที่อาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น การไม่ยอมล้างมืออย่างถูกวิธีก่อนรับประทานอาหาร ก่อนเตรียมปรุงอาหาร หรือหลังการขับถ่าย นอกจากนี้ข้อมูลจากการสำรวจโดยกองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ได้สำรวจพฤติกรรมกรล้างมือของคนไทยวัยทำงานที่มีอายุ ๑๕-๕๙ ปี ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่าไม่เคยล้างมือด้วยสบู่ก่อนกินอาหารเลย และล้างบางครั้งมีอัตราส่วนสูงถึงร้อยละ ๔๕.๙๐

จะเห็นได้ว่าปัญหาของโรคท้องร่วงยังเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงสำหรับประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนา เกิดจากการสัมผัสอาหารโดยทางมือ เพราะอวัยวะมือดังกล่าวนี้เป็นตัวการสำคัญที่นำเชื้อโรคต่าง ๆ เข้าสู่ร่างกาย หน่วยงานสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขได้มีการรณรงค์เรื่องการล้างมือด้วยสบู่ตลอดเวลาสม่ำเสมอมาเป็นระยะเวลาช้านานแล้ว ดังนั้นเมื่อองค์การสหประชาชาติได้กำหนดวันสำคัญของวันล้างมือโลก ย่อมทำให้ประชาชนทุกคนต้องมีความใส่ใจความสะอาดปลอดภัย โดยเฉพาะการล้างมือด้วยสบู่ทุกครั้ง ก่อนที่จะไปหยิบจับวัตถุหรืออาหาร ทั้งนี้ก็เพื่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคและทำให้ห่างไกลจากโรคติดต่ออย่างมีประสิทธิภาพด้วยวิธีง่าย ๆ โดยการล้างมือด้วยสบู่ตัวเอง

บรรณานุกรม

กระทรวงสาธารณสุข, กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐). รายงานประจำปี ๒๕๕๙. นนทบุรี. น. ๕๓.

_____, กรมควบคุมโรค. รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง ๕๐๖ Diarrhoea. สืบค้น ๕ กันยายน ๒๕๖๐ จาก http://www.boe.moph.go.th/boedb/surdata/506wk/y60/d02_3460.pdf

CNN. (2011). **Lack of soap means illness, death for millions of children**. Retrieved 5 September, 2016 from <http://edition.cnn.com/2011/11/15/health/cnnheroes-soap-hygiene/index.html>

United Nations News Centre. (2009). **Washing hands with soap can prevent disease and save lives, stress UN experts**. Retrieved 5 September, 2016 from <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=32556>